

ANY ÀNGEL RUIZ I PABLO

PASSEIG DE DIUMENGE MATÍ A UN PETIT CEMENTERI DE BARCELONA

Antoni Tudurí i Miquel

Quan jo era al·lot, a les primeries dels anys 50 del segle passat, un mestre de cases, de nom Bili Fullana va venir a ca nostra a fer una petita terrassa al cul de l'hort, allà on hi havia els galliners. En Bili, bon cantaire i prou content de tenir un ajudant de la meua categoria i capacitat professional (fer pastetes i abeurades era la meua especialitat), m'anava explicant coses que tot infant tenia que saber i ho acompanyava de històries i faules fantàstiques que eren de la meua plena satisfacció.

Un dia - encara tinc la imatge molt clara d'aquell moment - em va recitar un seguit de paraules que em van semblar totalment fantàstiques i que començava així:

«Una dona plena i vermeia com una magrana i sana com un gra d'ai, sense sebre perquè va començar a anar coc piú, coc piú, entmagria que feia feredat i tothom deia que faria els ous enterra...»

♦♦ I DAVANT LA CARA DE SORPRESA que devia posar aquell al·lotet, li va explicar que es tractava d'una història escrita tal com sonava - en pla, em va dir-feta per un escriptor que havia nascut a aquell mateix carrer, un poc més amunt, i que havia pres el nom del carrer al sant més pescador, és a dir, a Sant Pere.

Pocs anys més tard, aquell al·lot va poder anar a estudiar al Institut de Maó, aquell del Pla del Monestir, al costat de la «Casa», i que encara no tenia nom - avui en té un de molt polit: «Joan Ramis i Ramis» - i va entreveure que allò que en Bili Fullana li havia explicat era cert. No no

més es podia escriure en castellà, si no que a Menorca s'havia conservat l'essència de la llengua «plana» derivada de la llengua catalana portada per els soldats cristians a l'any 1287. I al carrer Nou hi havia una llibreria, de nom Manent, on va poder comprar uns llibrets (ho dic per la mida, no pel contingut) editats per una editorial de Ciutat de Mallorca tirada endavant per un ciutadellenc conegut per «en Mollet», per mor de la seva poca

sia de la llengua de sa mare. I va descobrir noves sensacions i insospitades experiències derivades de l'ús de la seva pobre i limitada expressió oral.

♦♦ I POC MÉS ENDAVANT aquell al·lot va poder comentar amb don Joan Hernández Mora aquest descobriment i va ser conduït per altres camins i dreceres de la llengua pròpia de Menorca i, per tant, de les terres mediterrànies a les que pertany la nostra illa.

No estaria de més fer una bona neteja de la llosa del cementiri i donar bona memòria d'un 'castellà' mereixedor de millor record

alçada física però que tindria que haver-se conegut per «en Mollet» per la seva extraordinària alçada intel·lectual i, sobre tot, moral.

I aquell al·lot va fer enquadrar aquells 3 petits llibres - era l'any 1959 - i es va submergir en les aigües noves i netes d'aquell país lletraferit i que, havent escrit en castellà, va descobrir la sabro-

sense poder acabar els estudis per motius estrictament econòmics (a la Revista de Menorca es pot veure un detall d'alguns becaris entre els que s'hi troba en Àngel Ruiz i Pablo) i que va anar a viure a Ciutadella, treballant a la banca i sent un promotor decidit de «sa lletricitad» com fa dir al pagès de «El cor de la terra». I que, a causa de la fallida de l'empresa elèctrica ciutadellena va ser imputat (us sona aquesta expressió?) i amb una dotzena de fills a mantenir va haver d'anar a Barcelona a guanyar-se les garraves fent de tot i molt, des de cròniques i altres treballs periodístics, especialment a «La Vanguardia», fins a fer de mantenidor dels Jocs Florals de Barcelona a l'any 1919, passant per historiar la

Cambra de Comerç de la ciutat comtal. I tot acaba el dia 14 de novembre de 1927 quan, com diu la llosa del nínxol del cementiri de Sant Genís dels Agudells, «MURIÓ EN BRAZOS DEL SEÑOR». I tot acabant la vida terrena, li comencen a arribar els reconeixements, de manera que li donen el nom del carrer on va néixer cap a l'any 1928; a Ciutadella, d'on va tenir que sortir per la força, també li posen un carrer a nom seu i passant el temps li posen el seu nom a l'escola pública des Castell, així com també a l'agrupació escolta del seu poble i...

«Sic transit gloria mundi» o, com diuen en castellà, «el muerto al hoyo y el vivo al bollo». I tot açò ve a compte per la pena i la decepció d'aquell al·lot, ajudant d'en Bili Fullana, quan diumenge passat, tot just després de Nadal de l'any del senyor de 2014, just un mes abans del sesquicentenari (150 anys per qui no estigui avesat a aquests termes ja passats de moda) del seu naixement, l'aspecte del nínxol no pot ser més trist i penós, com diuen ara els joves. I si no, mireu la foto que acompanya aquest escrit.

Aquell al·lot creu i pensa que, com també diuen en castellà, «una cosa es predicar y otra es dar trigo». No estaria de més, estimats paisans, fer una bona neteja de la llosa del cementiri de Sant Genís dels Agudells, tant per fora com per dins, i donar bona memòria d'un «castellà» mereixedor de millor record.

Signat: Antoni Tudurí i Miquel, nat a la casa amb el nombre 69 del carrer d'Àngel Ruiz i Pablo des Castell.

♦♦ P.S.

Seria bo que quèlct, més assenyat que jo provi, d'escriure una biografia, tot el breu que vulgueu, però que permeti a les noves generacions saber qui era aquesta bona persona que ha donat nom a carrers, escoles i agrupacions de tota mena.

Sopar Sant Antoni 2015

MENORCA

Divendres 16 de gener, a les 21.30 hores, al Restaurant **La Minerva** de Maó, sopar de lliurament dels Premis Diari Menorca 2015 i proclamació dels Protagonistes de la Vida Menorquina de 2014.

Venda de tiquets a les recepcions del diari MENORCA a Maó i Ciutadella o ingrés a:
La Caixa IBAN ES30 2100 0055 5202 0046 0080 / Banco Mare Nostrum - Sa Nostra IBAN ES84 0487 2035 1620 0000 5587 indicant el nom i nombre d'assistents al sopar. (Places limitades).

Per a més informació: repcion@menorca.info /// 971 35 16 00 (Ext. 147)

Preu: 38€ (1 euro donatiu per Caritas)